

03.10.2025

Модуль ЕГЗ – 1.1

Тема програми: Перспектива розвитку зварювального виробництва

Урок №10

Тема: «Ліквідація аварій та їх наслідки, надання першої долікарської допомоги»

Ліквідація наслідків надзвичайної ситуації - це проведення комплексу заходів, що включає аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, які здійснюються у разі виникнення надзвичайної ситуації і спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також на локалізацію зони надзвичайної ситуації.

Всі методи зварювання вимагають дотримання певного комплексу правил охорони праці. На зварювальника під час зварювання плавленням в тій чи іншій мірі існує можливість небезпечних впливів

Для запобігання небезпеки ураження електричним струмом необхідно, щоб джерела живлення мали автоматичні пристрої, що відключають їх при обриві дуги протягом не більше 0,5 с.

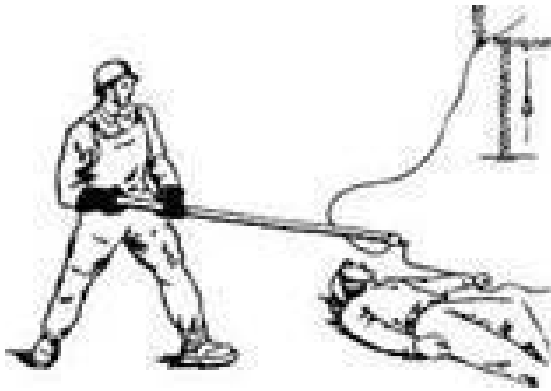
З метою зменшення небезпеки ураження електричним струмом зварювальнику слід дотримуватися наступних заходів:

надійна ізоляція всіх, проводів, пов'язаних з живленням джерела струму і зварювальної дуги;
надійний пристрій електродотримача з гарною ізоляцією, яка гарантує, що не буде випадкового контакту струмоведучих частин електродотримача зі зварним виробом або руками зварника;
робота у справно-сухому спецодязі і рукавицях. При роботі в тісних відсіках і замкнутих просторах обов'язкове використання гумових калош і килимків, джерел освітлення з напругою не більше 6-12 В.

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом

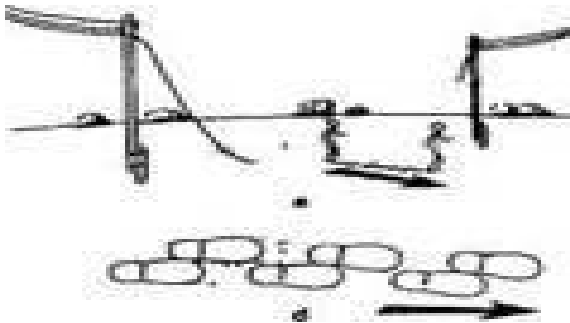

Звільнення потерпілого від дії струму відключенням електроустановки. Слід скористатись канатом, палицею, дошкою або будь-яким сухим предметом, що не проводить електричного струму.

Звільнення потерпілого від дії струму в електроустановках напругою понад 1000 В ізольовуючою штангою.

Не слід забувати про небезпеку крокової напруги, якщо струмоведуча частина лежить на землі. Тому після звільнення потерпілого необхідно винести з цієї зони. Без засобів захисту пересуватися в зоні розтікання струму по землі слід не відриваючи ноги одна від одної.

Пересування в зоні розтікання струму: а — напрям пересування; б — положення ніг при пересуванні.

Заходи долікарської допомоги залежать від стану, в якому знаходиться потерпілий після звільнення від електричного струму. Після звільнення потерпілого від дії електричного струму необхідно оцінити його стан. У всіх випадках ураження електричним струмом необхідно обов'язково викликати лікаря незалежно від стану потерпілого.

Якщо потерпілий при свідомості та стійке дихання і є пульсом, але до цього втрачав свідомість, його слід покласти на підстилку з одягу, розстебнути одяг, котрий затруднює дихання, забезпечити приплив свіжого повітря, розтерти і зігріти тіло та забезпечити повний спокій, дати понюхати нашатирний спирт, сполоснути обличчя холодною водою. Якщо потерпілий, котрий знаходиться без свідомості, прийде до тями, слід дати йому випити 15—20 краплин настоянки валеріани і гарячого чаю.

За відсутності дихання та пульсу у потерпілого внаслідок різкого погіршення кровообігу мозку розширюються зіниці, зростає синюшність шкіри та слизових оболонок. У таких випадках допомога повинна бути спрямована на відновлення життєвих функцій шляхом проведення штучного дихання та зовнішнього (непрямого) масажу серця.

Непрямий масаж серця

За наявності у постраждалого пульсу та дихання виконувати непрямий масаж серця не потрібно!

Непрямий масаж серця допомагає відновити його скорочення, без яких воно не перекачує кров, і тканини організму не надходять кисень.

Якщо ви помітили відсутність пульсу у постраждалого, тоді необхідно зробити непрямий масаж серця за такою технікою:

- укладіть його на тверду поверхню і визначте розташування мечоподібного відростка (закінчення грудини, найкоротша та вузька частина) і прикладіть основу долоні на 2-4 см вище;
- натискання на точку компресії повинні відбуватися строго основою долоні, пальці стикатися з грудьми потерпілого не повинні!;
- робіть ритмічні поштовхи строго вертикально, грудна клітка жертви повинна прогинатися на 3-4 см;
- підліткам така дія здійснюється долонею однієї руки, а грудним дітям - вказівним і середнім пальцем однієї руки.

Штучне дихання

Штучне дихання – це найефективніший та найчастіше необхідний реанімаційний захід. Найефективнішим вважається метод першої медичної допомоги «рот-в-рот» та «рот-в-ніс».

Щоб його виконати необхідно:

- повернути голову потерпілого на бік і переконатися у прохідності верхніх дихальних шляхів, при необхідності видаливши пальцем сторонні предмети з ротової порожнини або носових ходів;
- закинути голову, утримуючи його шию рукою;
- затиснувши носа постраждалого пальцями, своїми губами притиснутися до губ або носа жертви та зробити сильний видих у легені постраждалого.

Якщо при цьому його грудна клітка збільшилася, ви все робите правильно.

ЗАХОДИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В МАЙСТЕРНЯХ

Небезпека виникнення пожеж від розплавленого металу і шлаку існує в тих випадках, коли зварювання виконують по металу, що закриває дерево або горючі матеріали, на дерев'яних лісах, поблизу легкозаймистих матеріалів. Робочі місця зварників слід очистити від дерев'яних стружок, паклі, горючого сміття в радіусі не менше 10м, а також видалити із цієї зони інші вибухо- та вогнебезпечні речовини. Обережно переміщувати зварювальні проводи. При цьому особливо небезпечним є іскріння проводів у місця, віддалених від зварника.

При зварювальні та різанні і небезпечних зонах обладнують спеціальні пожежні пости.

Після закінчення зміни уважно обстежують робочу зону на наявність відкритого вогню, нагрітих до високої температури предметів, а також тліючих горючих матеріалів, сміття .

Чого не можна робити при допомозі потерпілому?

- ✗ При аваріях та завалах НЕ намагайтеся будь-якими засобами дістати потерпілого. Ви лише додасте йому травм та погіршите його стан.
- ✗ При непритомності НЕ намагайтеся запобігти западанню язика та витягти його назовні. Просто переверніть людину на бік.
- ✗ При ознобі НЕ намагайтеся зігріти людину, не загортайте її ковдрами та не обкладайте грілками.
- ✗ Під час опіків НЕ кидайтеся змащувати пошкоджену шкіру маслом або жирним кремом. Перше, що потрібно зробити – це охолодити обпалену шкіру.
- ✗ При судомному нападі НЕ намагайтеся розтискати зуби потерпілому, вставляючи між ними будь-які предмети.

Зупинка кровотечі

Не можна витягувати з пошкодженого місця будь-які сторонні тіла, що стирчать в ньому, цим ви можете зробити тільки гірше, і людина спливе кров'ю.

Кровотеча буває венозна (необхідно накласти асептичну пов'язку), капілярна (на рану накласти марлю, поверх неї кілька шарів вати та туго забинтувати) та артеріальна (потрібно сильно притиснути артерію пальцем або кулаком).

При пошкодженнях кінцівок найкращим способом вважається накладення джгута, накладати його краще трохи вище за рану на м'яку підкладку та записати час (джгут може перебувати на тілі не більше як годину), а на рану також накласти пов'язку.

Не потрібно «чистити» рану – заливати її зеленкою/йодом/спиртом, щоб продезінфікувати, можна лише акуратно видалити наявне забруднення по краях рани.

Опік

Видаляти одяг потрібно не віддираючи, а акуратно обрізаючи тканину навколо рани!

При опіках необхідно усунути фактор, що вражає (вогонь, острі, електричний струм і т.д.). Потім видалити одяг і облити рану прохолодною водою, наклавши стерильну пов'язку та холод.

Також не варто обливати олією чи мазати жирним кремом опік, це абсолютно ніяк не допоможе потерпілому!

Загальні правила надання домедичної допомоги

При наданні першої допомоги важливо захистити себе від інфекційних захворювань та інших небезпек. Щоб захистити себе, загальні правила надання першої допомоги включають:

1. Завжди перевіряйте наявність небезпек, які можуть поставити під загрозу вашу безпеку, перш ніж наближатися до хворої чи пораненої людини.
2. Перевіряйте основні ознаки життя потерпілого: пульс, дихання, свідомість.
3. Уникайте прямого контакту з кров'ю, блювотними масами та іншими біологічними рідинами.

4. Одягайте захисне спорядження, таке як нітрилові або вінілові рукавички, при лікуванні будь-кого з відкритою раною або дихальний бар'єр при штучному диханні.

5. Мийте руки водою з милом або обробляйте їх антисептиком перед і відразу після надання першої допомоги.

6. Викликайте швидку допомогу, якщо потребує негайної професійної допомоги.

У багатьох випадках перша базова допомога може допомогти запобігти погіршенню незначної ситуації. У разі невідкладної медичної допомоги перша допомога може навіть урятувати життя. Якщо хтось має серйозну травму чи хворобу, він має отримати подальшу допомогу від медичного працівника.

Список аптечки першої допомоги

Ви ніколи не знаєте, коли вам знадобиться надати першу допомогу. Щоб підготуватися до непередбачуваних подій, подумайте про те, щоб зберігати вдома та в машині добре укомплектовану аптечку. Також непогано мати на роботі аптечку.

До стандартної аптечки першої допомоги повинні входити:

- лейкопластир різних розмірів;
- роликові бинти різних розмірів;
- поглинаючі компресійні пов'язки;
- стерильні марлеві тампони;
- клейка тканинна стрічка;
- антисептичні серветки;
- аспірин; ібупрофен;
- мазь з антибіотиком;
- крем із гідрокортизоном; засіб проти сонячних опіків;
- нітрилові або вінілові рукавички;
- шпильки; ножиці; пінцет; термометр

Домашнє завдання: Опрацювати конспект, бережіть себе і оточуючих